

Landbrug & Fødevarer, Kvægs Branchepolitik for Smittebeskyttelse

De danske kvægbrugere vil tage ansvar for, at der er tilstrækkelig og opdateret smittebeskyttelse i danske bedrifter med kvæg. De smittebeskyttende tiltag skal være afbalancerede og økonomisk fornuftige i forhold til risikoen.

Kvægafgiftsfonden
Mælkeafgiftsfonden

Indledning

Landbrug & Fødevarer, Kvægs vision er, at dansk kvægbrug skal være EU's mest konkurrencedygtige kvægbrug – både i relation til økonomi, bæredygtighed og kvalitet. Dermed opstår behovet for at kunne fjerne eller nedbringe risikoen for smitteoverførsel til danske kvægbrug, så det høje sundheds- og produktionsniveau kan fastholdes og udbygges. Set i dette lys er effektiv national, regional og besætnings-specifik smittebeskyttelse at betragte som aktiv risikostyring og dermed en central parameter, hvis visionen skal realiseres:

- Afsætning af dansk mælk og kød er afgørende vigtig – både for den enkelte landmand, for erhvervet og for samfundet.
- Tilstedeværelsen af smitsomme sygdomme presser konkurrenceevnen og kan ødelægge velfungerende besætninger.

Fravær af smitsomme sygdomme er derfor en forudsætning for en moderne, effektiv og overskudsgivende produktion i besætninger med husdyr. Branchen vil med afsæt i alle aktive kvægproducenter værne om fraværet af sygdom på sektor- og besætningsniveau. **Centralt i politikken er derfor, at ansvaret for smittebeskyttelsen i bred forstand ligger hos landmanden.** Målet er at motivere landmanden til at ændre adfærd og indse vigtigheden af en god intern og ekstern smittebeskyttelse.

Mange alvorlige kvægsygdomme findes ikke længere i Danmark, mens andre smitsomme kvægsygdomme findes i større eller mindre omfang i danske besætninger og bidrager til det samlede sygdomstryk. Smittebeskyttelse får større betydning, jo mere intensivt og internationalt husdyrholdet bliver:

- Dansk kvægbrug gennemgår en strukturudvikling, kendetegnet ved stadig større besætninger og en ændret besætningsstruktur (bl.a. dyr på flere lokaliteter), hvilket betyder langt større konsekvenser i den enkelte besætning ved sygdomsudbrud.
- Øget globalisering, international samhandel og udvikling i klimatiske forhold forøger risikoen for indslæbning af smitte fra andre lande.

Frihed for, eller et lavt niveau, af smitsomme sygdomme er derfor en nødvendighed for hele erhvervet. Da besætninger påvirker hinanden, er velfungerende smittebeskyttelse ikke kun et anliggende for den enkelte besætning.

Det er nødvendigt for dansk kvægbrug, at være proaktiv i forhold til smittebeskyttelse i bred forstand og definere både en skarp vision og en ny, fremadrettet strategi for smittebeskyttelse.

Vores definition af smittebeskyttelse

Ved smittebeskyttelse mener vi alle de tiltag, som kan reducere risikoen for, at smitsomme kvægsygdomme introduceres og spredes i kvægbesætninger med konsekvenser for sundhed, velfærd, fødevarerikkerhed, økonomi og afsætning. Smittebeskyttelse er derfor relevant i forhold til alvorlige smitsomme husdyrsygdomme (fx mund- og klovsyge), for almindeligt forekommende smitsomme produktions sygdomme (fx smitsom yverbetændelse) og for infektioner med betydning for fødevarerikkerheden (fx salmonella).

Vi vil arbejde med smittebeskyttelse ud fra disse visioner:

- Den enkelte kvægbruger er den centrale aktør i ansvaret for og arbejdet med smittebeskyttelse
- Vi arbejder for at udbrede kendskabet til og implementeringen af nødvendige smittebeskyttende foranstaltninger på sektor- og besætningsniveau
- Vi forventer, at alle landmænd og branchens øvrige aktører agerer på en måde, så risikoen for indslæbning og spredning af smitte holdes på et minimum
- Vi vil synliggøre den økonomiske gevinst ved en god smittebeskyttelse på bedrifts- og sektorniveau
- Vi tager højde for, at smittetrykkets størrelse og modstandskraften hos det enkelte dyr har særlig betydning i visse situationer (kælvning, nyfødte kalve, flytninger af dyr mm.)
- Vi anerkender behovet for særligt fokus på smittebeskyttelse i store og voksende besætninger
- Vi deltager aktivt og konstruktivt i forskning, der kombinerer ny viden om smitsomme sygdomme med lokale forhold for at kunne mindske risikoen for smitteoverførsel til og mellem danske besætninger.
- Der vil blive taget stilling til konsekvenser overfor besætninger, der bedriver risikable driftsformer, risikabel adfærd eller undlader at implementere nødvendige smittebeskyttende tiltag.

Hvordan arbejder vi med smittebeskyttelse

Risikoen for introduktion og spredningen af smitte til og mellem danske besætninger kan overordnet set inddeles i tre niveauer:

- Intern smittebeskyttelse – dvs. inde i danske besætninger
- Ekstern smittebeskyttelse – dvs. mellem danske besætninger
- National smittebeskyttelse – dvs. mellem Danmark og andre lande

Smittebeskyttelse i den enkelte besætning er afgørende for risikoen for introduktion og spredning af en sygdom – og er derfor et meget væsentligt element i politikken. Det er desuden det element, som den enkelte kvægbruger i størst omfang kan påvirke selv og umiddelbart oplever den mest synlige effekt af. Det er netop derfor, at politikken tager udgangspunkt i den enkelte bedrift.

Intern smittebeskyttelse**Målsætning:**

- Den enkelte landmand tager stilling til smittebeskyttelsen i sin besætning og iværksætter de nødvendige tiltag og rutiner

Vores udgangspunkt er, at risikoen for overførsel af smitte påvirkes af interne forhold, så bedrifter med god intern smittebeskyttelse også har lavere risiko for introduktion af nye sygdomme. Set ud fra et samlet ønske om at begrænse konsekvenserne af sygdom i besætninger er der mange forhold, der kan påvirkes i den enkelte besætning.

Vi vil derfor arbejde for:

- Korrekt pasning af nyfødte kalve herunder bl.a. rettidig og tilstrækkelig råmælk
- Tilstrækkelig og korrekt behandling og isolation af syge dyr, så risikoen for smitte minimeres
- Korrekte arbejdsgange, så yngre dyr ikke udsættes for unødigt smitte fra ældre dyr
- Rengjorte kælvningsbokse til alle kælvende dyr. Boksene anvendes ikke som sygebokse
- At sygebokse rengøres og desinficeres efter endt brug.
- Gode pasnings- og malkerutiner, der minimerer risikoen for smitte mellem køer
- Tilstrækkelige rengørings- og vaskefaciliteter til støvler, hænder og udstyr
- At nyindretning eller renovering af stalde sker, så smittebeskyttelsen tilgodeses bedst muligt
- At vi kun flytter dyr indenfor besætninger på en hensigtsmæssig måde
- Et højt hygiejneniveau i alle staldafsnit og dermed kendskab til tilstrækkelige rutiner for rengøring og desinfektion.

Ekstern smittebeskyttelse**Målsætning:**

- Besætninger uden specialproduktioner skal normalt kunne reproducere sig selv
- Indkøb begrænses til besætningsudvidelse og specialiserede produktioner.
- Hvor situationen nødvendiggør det, indkøbes kun dyr fra besætninger med mindst samme sygdomsstatus som køberens egen besætning
- Besøgende skal overholde vores krav om smittebeskyttende foranstaltninger

Vores udgangspunkt er, at man som besætningsejer har et ansvar for, at besætningen ikke tilføres smitte. Der er en række forhold, man må iagttage, eller hvor besætningsejeren skal stille krav til udefrakommende.

Vi vil arbejde for at:

- Samling af dyr fra forskellige besætninger reduceres til et absolut minimum.
- Indkøb af dyr minimeres og begrænses til dyr med kendt og dokumenteret sundhedsstatus
- Nyindkøbte dyr i videst muligt omfang sættes i karantæne
- Flytninger af dyr mellem besætninger indenfor bedrifter er lige nu nødvendige af strukturelle hensyn
- Minimere konsekvenserne af strukturelle hindringer (miljølovgivning mm.), som modvirker tilrettelæggelse af produktionen, så smittespredning kan forhindres i størst muligt omfang
- Flytningsrutiner tilrettelægges ud fra den lavest mulige risiko og sådan, at de giver gode muligheder for immunitetsstyring på bedriftsniveau
- 7/30 dages reglen overholdes, fordi den effektivt begrænser risikoen for, at en endnu ikke-opdaget sygdom spredes mellem besætninger
- Adgangsforhold til besætningsområdet indrettes, så krydsende intern og ekstern trafik undgås.
- Vi indretter særlige faciliteter til udlevering af levende og særligt døde dyr
- Klovbeskærere, montører og andet servicepersonale overholder vores krav om, at de ankommer til besætningen med rengjort og desinficeret udstyr
- Vi tilbyder skiftetøj og støvler til brug for servicepersonale og andre besøgende

- Vi fortsat gerne vil åbne vores gårde for gæster, men sikrer, at regler omkring gårdbesøg overholdes
- Besøgende kun modtages efter aftale, og de skal respektere vores krav om smittebeskyttelse
- Vi opstiller rengørings- og vaske faciliteter, hvor besætningsområdet tilgås af besøgende.

National smittebeskyttelse:**Målsætning:**

- Risikoen for introduktion af smitsomme kvægsygdomme til Danmark skal begrænses mest muligt

Den nationale smittebeskyttelse handler om at begrænse risikoen for indslæbning af alvorlige (epidemiske og eksotiske) smitsomme sygdomme til Danmark. Vi skal desuden sikre, at andre væsentlige sygdomme ikke introduceres eller genintroduceres til danske besætninger.

Vi vil arbejde for at:

- Støtte sundhedsmæssige krav i forbindelse med handel med dyr mellem lande
- Dyr med lavere sundhedsstatus end modtagerlandet skal kunne afvises eller henvises til karantæne
- Begrænse handel med levedyr mellem EU-lande og transport af dyr over lange afstande
- Undgå import af levende dyr og henviser til import af andet avlsmateriel
- Alle relevante eksportører tilmelder sig DANISH Transport Standarden, der sikrer, at alle lastbiler rengøres og desinficeres effektivt før kørsel til danske samlesteder eller besætninger
- Alle personer, som har været i udlandet og kommer i kontakt med kvæg, overholder min. 24 timers karantæne kombineret med vask og tøjskift før kontakt til dyr i danske besætninger
- Der ikke må anvendes fødevarer indført fra udlandet til opfodring i danske besætninger'

En branchepolitik er fælles principper for, hvordan den enkelte landmand bør tænke og handle i forhold til at have med produktionsdyr at gøre. Begrebet branchepolitik kan med andre ord omskrives til et "værdigrundlag" eller hvilke "værdier," vi lægger til grund for mælke- og kødproduktionen.